

13.6.2025

BYGGNADSHISTORIA

Norra Esplanaden 37 är en arkitektoniskt och historiskt mångskiktad centrumfastighet med ett centralt läge för stadsbilden. Norra Esplanaden är en av de mest centrala platserna i Helsingfors och kvarteret Gasellen är en central del av Helsingfors affärscentrum och gränsar till Centralgatan, Alexandersgatan och Mikaelsgatan. Till söder om byggnaden finns Esplanadparken och Svenska Teatern. Byggnaden är inte skyddad eftersom den gällande stadsplanen är från 1920.

Byggnaden har genomgått fem stora faser av byggande och ombyggnad, och var och en av dem har bidragit med särdrag för byggnadens nuvarande utseende. Den ursprungliga byggnaden från 1839 var en högklassig bostadsbyggnad i empiristil. Esplanaden började redan tidigt utvecklas mot ett affärscentrum och i en del av byggnaderna fanns affärslokaler på gatunivå redan från första början. År 1881 omvandlades bostäderna på gatunivå också på Norra Esplanaden 37 till fyra affärslokaler.

När centrum utvecklades blev det snart aktuellt med en utbyggnad. Efter utbyggnaden 1891 var byggnaden en typisk bostadsbyggnad i nyrenässansstil med affärs- och kontorslokaler på de nedre våningarna och bostäder på de övre våningarna. Bostäderna var stora och rikt dekorerade.

År 1920 ändrades och höjdes gatuflügeln. I gatuflügeln fick bostäderna ge plats åt kontorslokaler, men det fanns ännu bostäder i gårdsflügeln. Byggnaden höjdes med tre våningar, och dessa våningar är redan modernistiskt enkla och i dem användes betongkonstruktioner. Huvudfasaden fick ett klassiskt utseende i tidens anda.

Den sista stora förändringen gjordes 1929 när skyltfönstren på de två första våningarna förstörades till sin nuvarande storlek.

Förändringarna i byggnaden återspeglar Esplanadens och Helsingfors centrums utveckling till stadskärnan för en växande stad, där bostäderna gradvis gav vika för affärs- och kontorslokaler.

Från den ursprungliga bostadsbyggnaden från år 1839 har rumsformen bevarats i mittdelen av byggnadens gatuflögel. På fasaden syns den äldsta delen i form av en mittresalit samt i placeringen av huvudentrén och fönstren. Affärslokalerna i gatunivå följer den ursprungliga planlösningen, särskilt den som uppstod när bostäderna i gatunivå omvandlades till affärslokaler år 1881. Även på andra våningen kan

13.6.2025

ursprungliga rumsindelningar urskiljas. Ett annat anmärkningsvärt särdrag är den betydande rumshöjden på andra våningen.

Byggnadens nuvarande karaktär är en kombination av faserna på 1890- och 1920-talet. Gatuflygeln har samma utseende och form som i början av 1920-talet medan interiören är en blandning av byggnadens alla historiska faser. De tre översta våningarna byggdes på 1920-talet. De planerades redan under byggtiden som flexibla kontorslokaler och de har bevarat särdrag från 1920-talet, särskilt i fönstren, även om mellanväggarna har förnyats.

Gårdsflyglarna har genomgående i stort sett samma utseende som 1891. Lokalerna som i dagsläget helt har omvandlats till kontorslokaler har tydligt kvar en planlösning för bostäder. I en av gårdsflyglarna har en bostad bevarats med sin ursprungliga rumsstruktur, inklusive ursprungliga dörrar och kakelugnar. Byggnadens huvudtrappa har till stor del bevarat sitt 1890-talsutseende. Entrén följer den ursprungliga lösningen från 1839, men den ändrades redan år 1891. Även de två huvudtrapporna i gårdsflygeln har bevarats väl i sin 1890-talsform.

En intressant helhet finns på andra våningen i gatuflygeln, där bostadsutrymmen och rumshöjd från 1839 års byggnad kombineras med dekorativa gjutjärnspelare från 1890-talet och stora fönster som ändrades år 1929.

Byggnadens huvudfasad vetter mot Norra Esplanaden, mellan Wredes hus från 1888 och Akademiska bokhandelns Bokpalats från 1969. Huvudfasadens utseende är från 1920-talet. De tre översta våningarna är från byggnadsskedet år 1920.

Fasadförändringen av de två nedre våningarna 1929 är intressant. Syftet med förändringen var sannolikt att skapa ett modernt utseende med stora glasytor. Fasadlösningen har bevarats ganska bra, även om ingången till Halonen har ändrats senare. Alla fönster i byggnaden har förnyats, men man har strävat efter att bevara den ursprungliga bågindelningen.

Under 180 år har byggnaden förändrats från att ha varit bostadshus för en hög tjänsteman i den nya huvudstaden till ett affärs- och bostadshus i ett parkliknande innerstadsområde, och slutligen till en kontors- och affärsfastighet i stadens absoluta centrum.